

PATVIRTINTA
Klaipėdos lopšelio-darželio „Volungėlė“
direktoriaus 2022 m. rugpjūčio 25 d.
įsakymu Nr. V-88

KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „VOLUNGĖLĖ“ NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO ETNOKULTŪRINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas – Klaipėdos lopšelis-darželis „Volungėlė“ (toliau – Įstaiga), įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 190427939. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga. Grupė – ikimokyklinio ugdymo įstaiga.

2. Įstaigos buveinės adresas – I. Simonaitytės 26, Klaipėda. Tel. (8 682) 07 907, el. p. volungeleklaipeda@gmail.com.

3. Programos pavadinimas – neformaliojo vaikų švietimo Etnokultūrinio ugdymo programa (toliau – Programa).

4. Programos rengėjai – Reda Karčikienė, neformaliojo (etnokultūrinio) ugdymo mokytoja metodininkė, Vida Kuršaitienė, neformaliojo (etnokultūrinio) ugdymo mokytoja metodininkė, Aušra Liutkienė, neformaliojo (etnokultūrinio) ugdymo mokytoja, Ilona Gaidienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, Renata Vasiliauskienė, direktorė.

5. Programos trukmė – tęstinė.

6. Tikslinė amžiaus grupė – ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

7. Programos įgyvendinimui Įstaigoje sukurtos palankios materialinės ugdymo(si) sąlygos: įrengtos atskiros erdvės skirtingoms veikloms (kambarėliai veiklai su moliu, šiaudu), kaupiama etnokultūrinė medžiaga (fotoalbumai, knygos, reprodukcijos, metodinė literatūra), įsigyti tautiniai kostiumai ugdytiniams ir pedagogams, eksponuojami liaudiški audiniai, tautinės juostos, senoviniai rakandai.

8. Neformaliojo vaikų švietimo Etnokultūrinio ugdymo programa integruota į Įstaigos Ikimokyklinio ugdymo ir Priešmokyklinio ugdymo bendrąją programas ir vykdoma ugdymo proceso metu.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

9. Tikslas – puoselėti lietuvių tautos kultūrą, tradicijas, menus, ugdati vaikų saviraišką ir individualumą.

10. Uždaviniai:

10.1. supažindinti ugdytinius su tradiciniu lietuvišku menu, simbolika, siekiant ugdyti jų saviraišką, individualumą;

10.2. sudaryti sąlygas vaikui kaupti etnokultūrinę patirtį, perimti lietuvių liaudies tradicijas;

10.3. užtikrinti Įstaigos veiklos savitumą, skatinti tėvus (globėjus, rūpintojus) dalyvauti etnokultūros tradicijų puoselėjime.

III SKYRIUS PROGRAMOS TURINYS

11. Turinys:

11.1. Ikimokyklinis ugdymas

Eil. Nr.	Veiklos sritys	Turinys
1.	Meninė raiška	Stebėdamas, žaisdamas, susipažįsta su lietuvių tautos menine kultūra, liaudies meno dirbiniais (molinais, šiaudiniais žaislais, tautodailės darbais). Atlikdamas darbelius iš molio sužino molio atplovimo galimybes, lipdymo etapus: minkymas, paruošimas, kočiojimas, formavimas, dekoravimas ir džiovinimas. Analizuodamas tautinius raštus juostose taiko įvairius lipdymo ir dekoravimo būdus: lipdo įvairaus storio lazdeles, formuoja gyvūnus, augalus, indus; kočioja plokštumas, išgauna įvairias formas (žvaigždė, paukštelis, žuvis, kiaušinis). Iš paruoštų plokštuminių šiaudų aplikuoja įvairias formas (saulė, mėnulis, žuvis, grybas, žvakė), išbando vėrimo techniką (trijų šiaudelių reketukas, žvaigždė, saulė), išbandydamas šlapio šiaudo techniką, pina juostelę. Kurdamas molio ir šiaudo darbelius išbando įvairias priemones, technikas, savaip kuria, turimą patirtį jungia į naujas idėjas, atranda vis įvairesnių formų, paviršių faktūrų, dekoravimo būdų. Fantazuodamas, įsivaizduodamas komponuoja savo darbelius, kuria parodas, puošia aplinką.
2.	Aplinkos pažinimas	Klausydamas tarmiškos kalbos, skaitomų pasakų, sakmių, padavimų, tautosakos ir grožinės literatūros kūrinių, tyrinėdamas, vartydamas knygas ar klausydamas pasakojimų plečia žinias apie senovės lietuvių gyvenimo būdą, buitį. Sužino apie senovės amatus, tyrinėja senovinę aplinką, buities daiktus, tautinių drabužių, audinių raštus, nusako spalvų derinius, geometrines formas, lygina su dabartimi. Dalyvaudamas tradicinėse Rėdos rato šventėse (Užgavėnės, Mažosios Velykėlės, Rasos šventė-Joninės, Ožio diena, Kalėdos), žaisdamas lietuvių liaudies žaidimus, šokdamas ratelius, susipažįsta su lietuvių liaudies papročiais ir tradicijomis, įvardija lietuvių liaudies tradicinių švenčių simbolius (Kalėdinė eglutė, verba, margučiai, Užgavėnių kaukės), sužino apie ryšį tarp metų laikų, žemės ūkio darbų, švenčių ir papročių, pajaučia kalendorinių švenčių, savo krašto papročių, dainų, ratelių, žaidimų savitumą, autentiškumą.
3.	Estetinis suvokimas	Vartydamas tautodailės knygas, stebėdamas liaudies meno dirbinius, tautinius rūbus, juostas domisi, grožisi meno kūriniais, džiaugiasi savo ir draugų iš molio ir šiaudo sukurtais darbais, pastebi, kas gražu, ir bando panaudoti savo meninėje raiškoje. Pasako savo nuomonę apie lietuvių liaudies muziką, tautodailės ornamentais papuoštus daiktus, dailės darbelį.

11.2. Priešmokyklinis ugdymas:

Eil. Nr.	Kompetencijos	Turinys
1.	Komunikavimo	Žaisdamas, bendraudamas, klausydamas patarlių, priežodžių, padavimų, istorijų, tarmiškai skaitomų pasakų stengiasi išlaikyti dėmesį, plečia supratimą apie gimtosios kalbos savitumą (vaizdinga, turtinga), kalbos garsines savybes, kalbos intonaciją, tempą, plečia žodžių reikšmės supratimą (sinonimas, palyginimas, perkeltinė žodžio reikšmė). Bando

		atspėti nežinomų senovinių žodžių (troba, šėpa, prosas) prasmę. Klausosi ir pats seka pasakas, suvokia ir įsimena patarles bei priežodžius, kartoja mėgdžiojimus, išbando kai kuriuos Kalėdinius burtus. Geba pritaikyti liaudies patarimus, pamokymus. Ant molio plokštelės kuria ornamentus su lietuviškomis raidėmis, braižo žodžius, kopijuoja tekstą (sveikinimą), rašo savo vardą. Iš šiaudų aplikuoja raides ir dėlioja žodžius.
2.	Kūrybiškumo	Atlikdamas darbelius iš molio, eksperimentuodamas taiko įvairius lipdymo ir dekoravimo būdus: lipdo įvairaus storio lazdeles, formuoja gyvūnus, augalus, indus; kočioja plokštumas, kuria reljefines plokšteles, išgauna įvairias formas (žvaigždė, paukštelis, žuvis, kiaušinis), puošia molinėmis juostelėmis ir rutuliukais, juos priklijuodamas, naudodamas kosmologinius ženklus (saulė, žemė, vanduo, gyvybės medis). Kuria darbelius iš atskirų molio detalių, kuria nesudėtingų formų skulptūrėles (gyvūnelis, žmogus), naudodamas molio klijus mokosi jas suklijuoti. Ant išdžiūvusios molio plokštelės piešia (guašu) paveikslą, kosmologinius ženklus, gyvybės medį. Iš paruoštų plokštuminių šiaudų aplikuoja įvairias formas (saulė, mėnulis, lapas, žuvis, grybas, žvakė), kuria paveikslus, tobulina vėrimo techniką (reketukų jungimas, žvaigždė, saulė, malūnas), naudodamas plokščio šlapio šiaudo techniką pina juostelę, paukštį, širdelę; rišdamas šlapių šiaudų kotelių kuokštus kuria šiaudinę lėlę. Dalyvaudamas tradicinėse Rėdos rato šventėse atpažįsta, kuria ir pritaiko lietuvių liaudies švenčių simbolius, kartu ruošiasi vaidybiniam siužetams, atlieka pasirinktą vaidmenį, kūrybiškai naudoja šiaudines lėles.
3.	Kultūrinė	Tyrinėdamas, išbandydamas, stebėdamas, žaisdamas susipažįsta su tautos menine kultūra, liaudies meno dirbiniais (molinais, šiaudinais žaislais, švilpynėmis, molinais indais, tautodailės darbais), ornamentika. Vartydamas knygas, žiūrėdamas filmuotą medžiagą tyrinėja tautodailės darbus: tautinių kostiumų ornamentus, keramikų dirbinių raštus, karpinius, pintus daiktus iš šiaudų. Suvokia, kad tautodailė yra tautos praeities atspindys ir turi simbolinę prasmę. Dalyvaudamas etnokultūrinėje veikloje, tyrinėdamas Lietuvos kultūros paveldą pastebi, kelia ir plėtoja etnokultūrinėmis tradicijomis pagrįstas idėjas. Žaisdamas, dalyvaudamas tradicinėse Rėdos rato šventėse (Užgavėnės, Mažosios Velykėlės, Rasos šventė-Joninės, Rugių sėmenė, Ožio diena, Advento vakaronė, Kalėdos), perima lietuvių liaudies tradicijas ir papročius, sužino burtus, žaidimus, pagrindinius patiekalus ir jų reikšmes.

12. Programa pritaikoma įvairių ugdymo(si) poreikių turintiems vaikams. Atsižvelgiant į vaikų individualius ugdymo(si) poreikius, parenkamos užduotys, priemonės, individualūs ugdymo(si) metodai ir formos.

IV SKYRIUS PROGRAMOS METODAI, FORMOS IR PRIEMONĖS

13. Metodai: žaidimai, stebėjimas, pokalbiai, demonstravimas, tyrinėjimas, eksperimentavimas, aptarimas, vertinimas, viktorinos, išvykos, pasivaikščiavimai, imitavimas, improvizavimas, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, skaitymas.

14. Formos: etnokultūrinės valandėlės (veikla su moliu ir šiaudu), tradiciniai etnokultūriniai, kalendoriniai renginiai-šventės, individuali veikla, projektai, konkursai, edukacinės veiklos, ekskursijos.

15. Priemonės: senoviniai buities daiktai, įrankiai, tautiniai rūbai, enciklopedijos, knygos, albumai, stalo žaidimai, molbertai, molis, šiaudas, įvairios dailės technikos priemonės, šešėlių teatro lėlės, projektorius, planšetė, fotoaparatas, televizorius, kompiuteris.

V SKYRIUS VAIKŲ PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

16. Įgyvendinus programą:

16.1. gebės nuskaidyti savo kilmę;

16.2. domėsis tautosaka, tautodaile, amatais, architektūra;

16.3. įgis žinių apie Lietuvos etnokultūrinės tradicijas ir papročius, Rėdos rato šventės;

16.4. įgis įgūdžių įgyvendinti kūrybinius sumanymus, improvizuoti, savarankiškai lipdyti ir dekoruoti keramikos dirbinius, kurti darbelius iš šiaudo, juos pristatyti.

17. Vaikų ugdymo(si) pasiekimai ir pažanga vertinami pagal Įstaigos vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarką.

SUDERINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Volungėlė“
tarybos 2022 m. rugpjūčio 3 d.
posėdžio protokoliniu nutarimu
(protokolo Nr. V5-5).

SUDERINTA

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
Švietimo skyriaus vedėja

Laima Prižgintienė
2022 m. rugpjūčio 23 d.